

De les runes del passat neixarà la patria nova

FOTOGRAVATS
A. JOARIZTI
 CONSELL DE CENT 289.
 BARCELONA

PODER NATURAL

Desarrolleu vostres forces mentals y adquirireu aquet poder sutil que domina no solament la materia sino les mentalitats d'altres persones. Aquet poder es l'herencia que té tot ser humà, pera que, fent bon ús d'ell, pugui adquirir tot lo que en justícia l'hi perteneix.

J. CARRETÉ (Mentalista)

Escudellers, 75, 2.^{on}, 2.ª, escala esq. : Barcelona

DR. M. CAMPS
 ESPECIALISTA

Vies urinaries - Enfermetats secretes - Aplicació 606

Mendizábal, 6, 1.er, de 3 a 5

Clinica: Fusteria, 2 y 4, 1.er, de 12 a 1 y de 7 a 9 nit

LES MANCOMUNITATS EN EL CONGRÉS

CONFERENCIA DEN

PERE COROMINAS

EDITADA PER EL GALL

:: PREU : 15 CÉNTIMS ::

Se ven : A Barcelona en els kioscs, en les societats catalanistes y en les administracions de *El Poble Català* y EL GALL
 A fora, en les societats catalanistes y a casa nostres corresponsals

LES DEMANDES A L'ADMINISTRADOR

**! La vellesa es mes horrible
 que la mort!**

Se pot arribar a tenir molts anys sense
 esser vell, si's pren ab constancia la

Enofosforina Serra

reconstituyent insuperable,
 de gust agradabilíssim

Vos donará alegria, claretat d'enteni-
 ment y vitalitat complerta

Dipòsit general

Centre d'Específics y Aigües minerals

Pelai, 9. — BARCELONA

MUNDIAL PALACE

Concerts Santos tots els dies

Coberts desde pessetes 3'50

Els divendres, bouillabaise

Dissabtes, menú corrent y vegetarià

11 de setembre de 1714

CENT noranta vuit anys que Barcelona, y amb ella Catalunya, caigué sota la ma opressora del primer Borbó, Felip V.

Avui, al commemorar aquella data, senten alguns catalanistes, enduts per la seva fe y'l seu entusiasme, greus desfalliments, creient, equivocadament, que'ls vells esplendors de les nostres propagandes han passat pera no tornar.

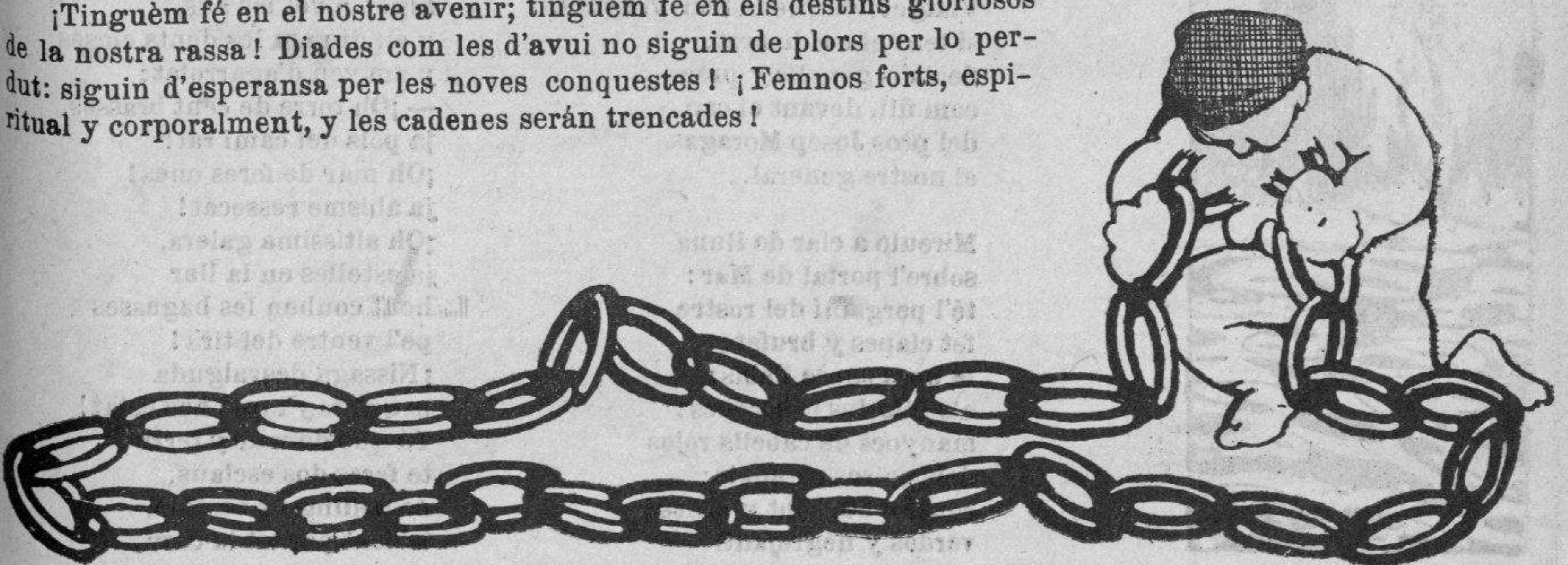
¡Ah, no! ¡Qué avui som els d'ahir, més que ahir, com serem demà més que som avui! Els que s'han apartat de l'estol patriòtic, ni son catalanistes ni n'han estat mai! Els que pera rendir acatament a institucions centralistes, o rodolant per les timbes de la baixa política, han posat sordina a les seves manifestacions reivindicadores, es que no sentien dins del seu cor la flama sagrada de l'amor a la Patria! Aquets eren uns adaptats, que havien vingut al catalanisme creient trobar en ell satisfacció a les seves peculiars maneres de pensar!... ¿Qué han abandonat les nostres rengles? ¿Y què? Sense ells també farà'l seu camí, segura y victoriosa, la causa de la Patria!

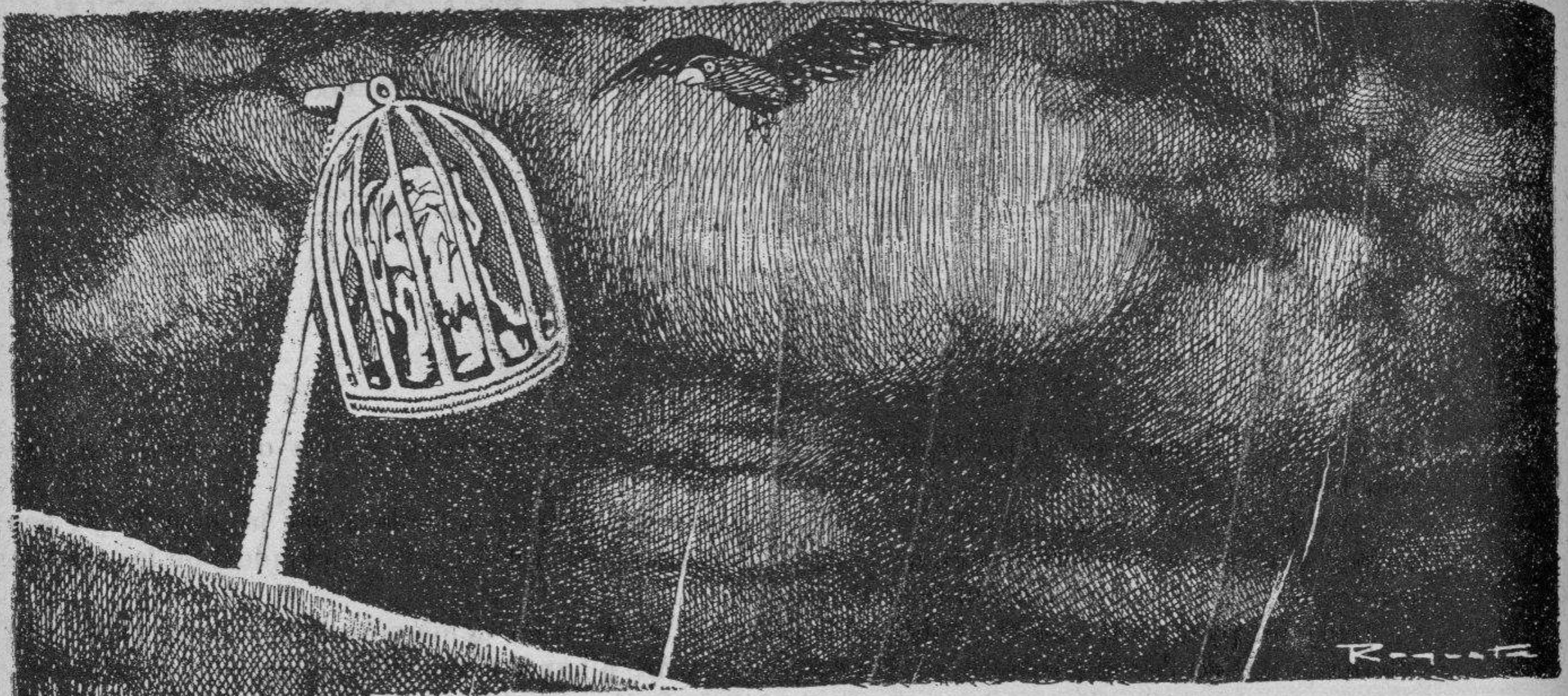
Aquelles manifestacions d'una fe catalanista ardenta, que avui, am cert menyspreu han convingut alguns en dirne estridencies; tornaràn. Y han de tornar si volèm que la fe no mori, si volèm conservar el caliu de les nostres propagandes. Tenim una joventut entusiasta que, sortosament, no ha dexat conduirse pels consells dels falsos amics. Ells prou volien seguir impunement el camí de tractes y contractes, d'acataments y de febleses davant dels genuints representants del centralisme. Varen ensenyar a una joventut a callar, a posar, com ells havien fet am ses propagandes, sordina als entusiasmes, a acatar y respectar unes lleis que tiranisen y empresonen la nostra ànima nacional; però quan se creien tenir una joventut masella, dòcil a tota evolució política per refractari que an ella hi fos l'esperit de la nostra causa, la joventut s'ha rebelat y ha sortit al carrer, omplint els aires ab les notes dels nostres cants nacionals.

Y es que per demunt de tot quelcom hi ha de diví, en el moviment reivindicador d'un poble. Y això que es l'ànima de la joventut, no morirà!

¿Qué hi fa que d'una manera paralela en aquesta aparenta devallada de la nostra fé catalanista, s'omplin les plasses de toros, la coupletista esdevingui reina a Barcelona, y les immoralitats administratives y polítiques ens enllotin y'ns deshonrin? Son febrades passatgeres, que desapareixeràn tant aviat com la joventut que avui puja entusiasta y creient en Catalunya, substitueixi als que han abandonat el camp y la bandera!

¡Tinguem fé en el nostre avenir; tinguem fé en els destins gloriosos de la nostra rassa! Diades com les d'avui no siguin de plors per lo perdut: siguin d'esperansa per les noves conquestes! ¡Femnos forts, espiritual y corporalment, y les cadenes serán trencades!

El cap d'en Josep Moragas

Els cassadors son destres
y amaguen el parany;
mes si l'afront vos deixa
els parpres axecar,
ja la veureu ben alta
la gabia ab el reclàm.
L'aucell no beu, ni menja,
ni sab d'aletejar.
A la claror del día
sobre'l barrot callat
no sent les mestralades,
ni'l calabruix, ni'ls llamps,
mes en venint les ombres
fa por son reffilar.
Viatger, vingues d'hont vingues,
si tens el cor honrat,
flecta'ls genolls y prega
com fill, devant el cap
del pros Josep Moragas
el nostre general.

Mireulo a clar de lluna
sobre'l portal de Mar:
té'l pergami del rostre
fet clapes y brufat;
la boca sense llabis;
els ulls dos esborancs;
manyocs de cabells rojos
dels polsos arrapats;
contrat de front y celles;
verdós y negrejant.

Dintre un gabiot de ferro
tot de gayrell penjat,
les aus avolotades,
el piquen revolant,
y ell cruix y traqueteja
y's mou d'assí y d'allà.

De sopte se li encenen
els ulls com a fornals;
li brill la caballera,
tot punxes, onejant;
solquen sa fas les venes
com betes de un penyal;
dintre'l gabiot s'adressa;
fugen a vol les aus,
y ell diu am les dents closes
y am veu d'agarrotat:
— ¡Oh torre de cent brasses,
ja pols del camí ral!
¡Oh mar de feres ones!
ja abisme ressecat!
¡Oh altíssima galera,
ja estelles en la llar
hont couhen les bagasses
pe'l ventre del tirà!
¡Nissaga desvalguda
lo qu'ets y'l que has estat!
Tú que de mar y terra
te feres dos esclaus,
de pellingots vestida,
treient per tot la carn,

vas de genolls per terra
 rebent als ulls el fanc.
 En el teu pit indòmit
 pels cuiros masegat,
 hont s'han partit els ferros
 de llanses y panars,
 el somiqueig de dona
 que bé qu'ara li escau!
 Allà hont lo cor tenfes
 hi deus tenir un cranc:
 avans que jo ets podrida;
 Primer que jo has passat!

¡Quan sonin les trompetes
 del jutjament final,
 els hèroes de la terra
 que dormen olvidats
 pel mitg de les gentades
 sos fills han de cercar.
 Jo'ls hi diré: ab vosaltres
 el roure s'ha secat
 y'ls nous borrons moriren
 avans de plansonar.
 ¡Mireu allà'ls que s'alsen
 d'entorn el Montserrat:
 porten al coll reblada
 l'anella del esclau;
 sa cara es esllanguida;

son pit y front ben baix;
 sa parla es forastera;
 no es nostre'l seu tirat;
 tots son de Catalunya,
 ni un sol es català!
 ¡Y'ls hèroes de la terra
 sens veuret passaràn!

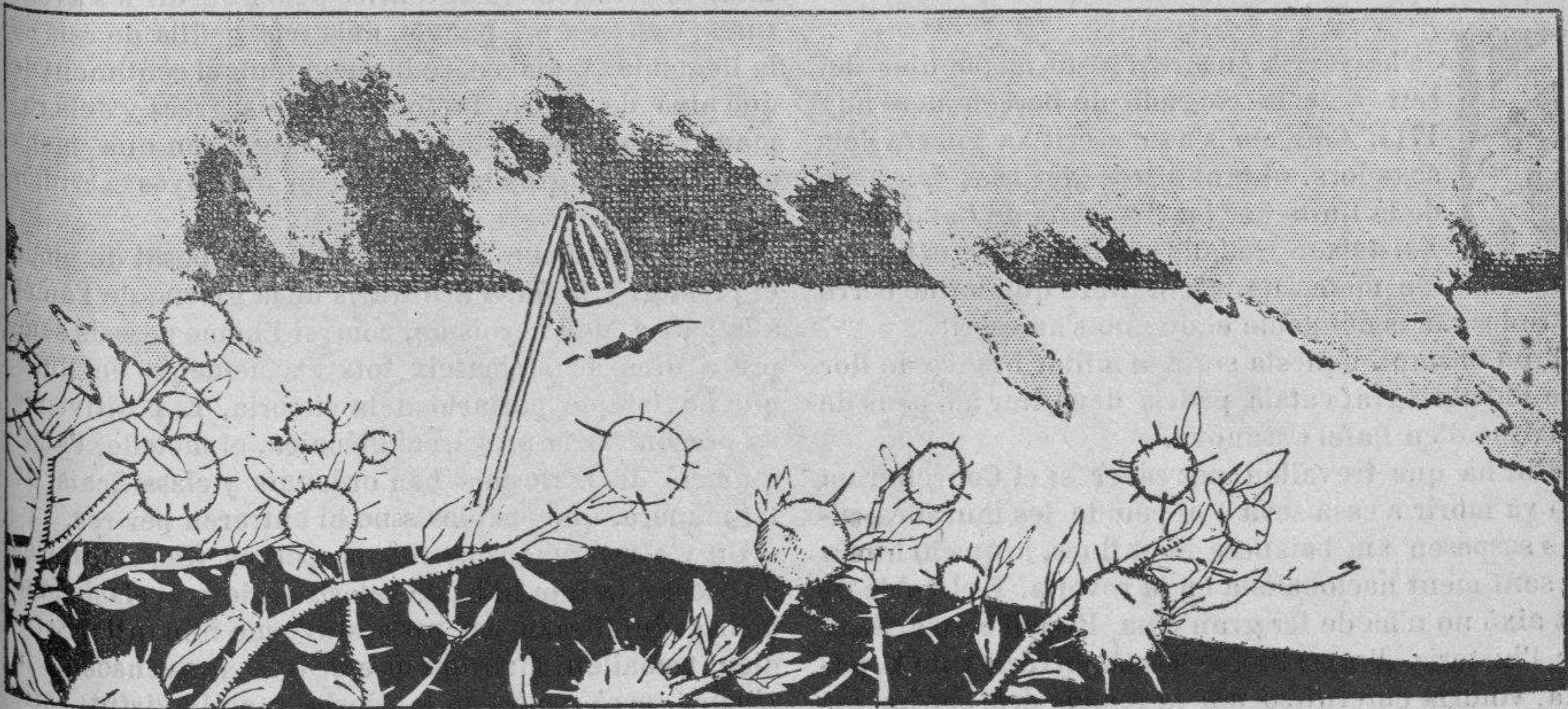
Oh patria, patria meva,
 bé't toca de penar,
 que per graons d'abismes
 vas sens repós tombant.
 La horrible criatura
 que ahir te rematà,
 si no té al cos el diable
 s'hi troba emparentat.
 ¡Ay trista Catalunya,
 bé't cal el treballar!
 Per eixa vila impura
 que's mon, dimoni y carn,
 el sol no té mai posta:
 deixóndat que ella jau.
 Tú no pots ser, oh folla,
 el Júpiter tonant.
 qu'arruixa a sa Danae
 am pluja d'or cambiat.
 ¡Ton lloc es baix la taula,
 ja'ls ossos te daràn;

llepa la mà que't pega,
 resa per ella als sants,
 y óbrat el pit, que xuclin
 a glops, a glops, ta sanc! —

Aixís a clar de lluna,
 sobre'l portal de Mar,
 la testa bramulava
 del hèroe català.
 ¡Y, ai, roda'l temps; dels homes
 s'esborra lo passat!
 Caygueren les muralles,
 tombaren els portals,
 y agermanats s'apleguen.
 els propis y'ls estranys.

.....
 Mes si l'afront vos deixa
 els parpres aixecar
 ja la veuréu ben alta
 la gabia ab el reclám
 y als aucellots, com sempre,
 que'l piquen revolant.

Angel Guimerà

1714

Com morien avans els concellers...

Una branca de llor

No s'ha escrit encare l'història popular del seti y de la caiguda de Barcelona al any 1714. Com no s'han escrit la guerra dels segadors, ni tant altres gloriosos epissodis de la lluita per les llibertats de Catalunya. Existeixen treballs erudits, dipòsits importantíssims de materials. Es el llibre que ha de corre entre les mans del poble el que no s'ha escrit.

Y no obstant, aquesta seria la millor branca de llor que l'historiograf català podria depositar als peus de l'estatua d'en Rafel Casanova.

N'hi ha que trevallen per saver si el Conceller en cap va morir a casa seva o al peu de les muralles; altres sospesen am balances molt fines, lo que hi havia de sentiment nacionalista en la revolta. Y el poble de tot això no n'ha de fer gran cosa. El poble voldria sacre l'història d'unes lluites per la llibertat de la patria, voldria eternirse am la relació dels sofriments y de la mort dels que lluitaren am més gloria que fortuna.

Els nostres fills poden llegir les histories de Plutarque; en relacions imaginaries poden seguir les aventures, casi sempre banals, dels reis y fills de reis de la llegenda. Y aixís els eduquem amb el sentiment de que això de la gloria fou cosa dels grecs y dels romans, com l'heroisme y el coratge son una mena de virtuts imaginades per algún enginyós escriptor de rondalles.

El romanticisme sentimental havia posat de moda el prestigi y la forsa arbitraris de la gloria, de l'amor a la patria, de l'heroisme, com si l'home posseís sempre a dins de sí mateix tots els elements de lluita que havien de portarlo a la victoria. El positivisme va preconisar la preparació técnica, el mètode, l'acumulació de materials ben ordenats y classificats, de tal manera, que els ideals no hi entraren per res.

Un y altre representen concepcions fragmentaries de l'acció. Lo que hi ha de retorn modern al clasicisme podria sintetisarse en un positivisme romàntic. Estudièu, treballèu, fortifiqueuse de tots els avenços de la técnica, però creièu en la gloria y en la virtut, estimèu a la patria y no limitèu el vostre intent fins que arriui a l'heroisme.

Heus aquí de què ve la meva fe en les branques de llor depositades al peu de l'estatua d'en Casanova. No son per ell tot sol, son per tots els que van morir defensant les llibertats de Catalunya. Son una promesa pels que en els temps futurs donguin la vida per la patria.

Pere Brumana

* * *

El dia onze de setembre de l'any 1714, am la caiguda de Barcelona, Felipe V, auxiliat per les armes franceses, agarrotà Catalunya, acabant la tasca comensada en el Parlament de Casp.

Som a l'onze de setembre de 1912 y malgrat haver transcorregudes boi dues centuries, l'esperit de'i d'Anjou encara plana victoriós demunt la terra nostrada, mercès a l'adjutori d'homes nascuts de mares catalanes y alguns d'ells desertors de l'estol defensor de les reivindicacions patries.

Jatsia que molts catalans estiguen castellanisats, jatsia que qualques almogàvers d'air sien avuí *gol-fines*, no'ns havem d'acorar; la bondat de la Causa supera en molt la dolenteria dels homes. Conten de César, que, fent una travessia marítima, el sorprengué forta tempesta que posà en greu perill sa vida y la de tots els qui l'acompanyaven. El pilot qui comandava'l navili estava astorat per la responsabilitat que dessorbre d'ell queia, quan se li apropà'l sobirà dient-li: —¿De qué tens por nauzer? romàn tranquil, no pasará res: portes el César.

La Causa de Catalunya, am tot y les tempestes, també arribará a port car du en son sí la dignitat d'un poble.

Juan M. Ruu

1912

¡Se oíe.

JOAN J. PERMANYER

ANGEL GUIMERÀ

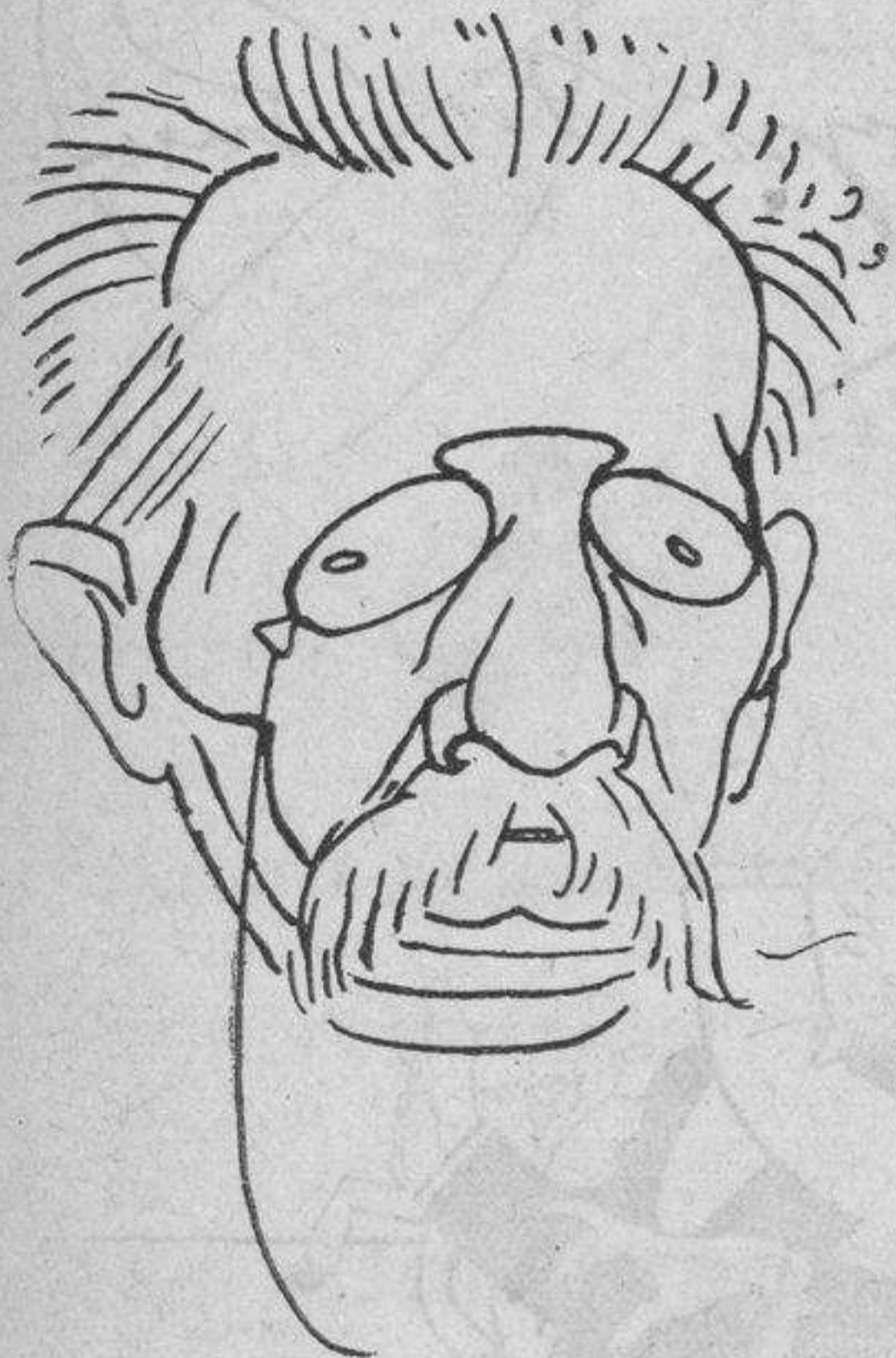
ROBERT

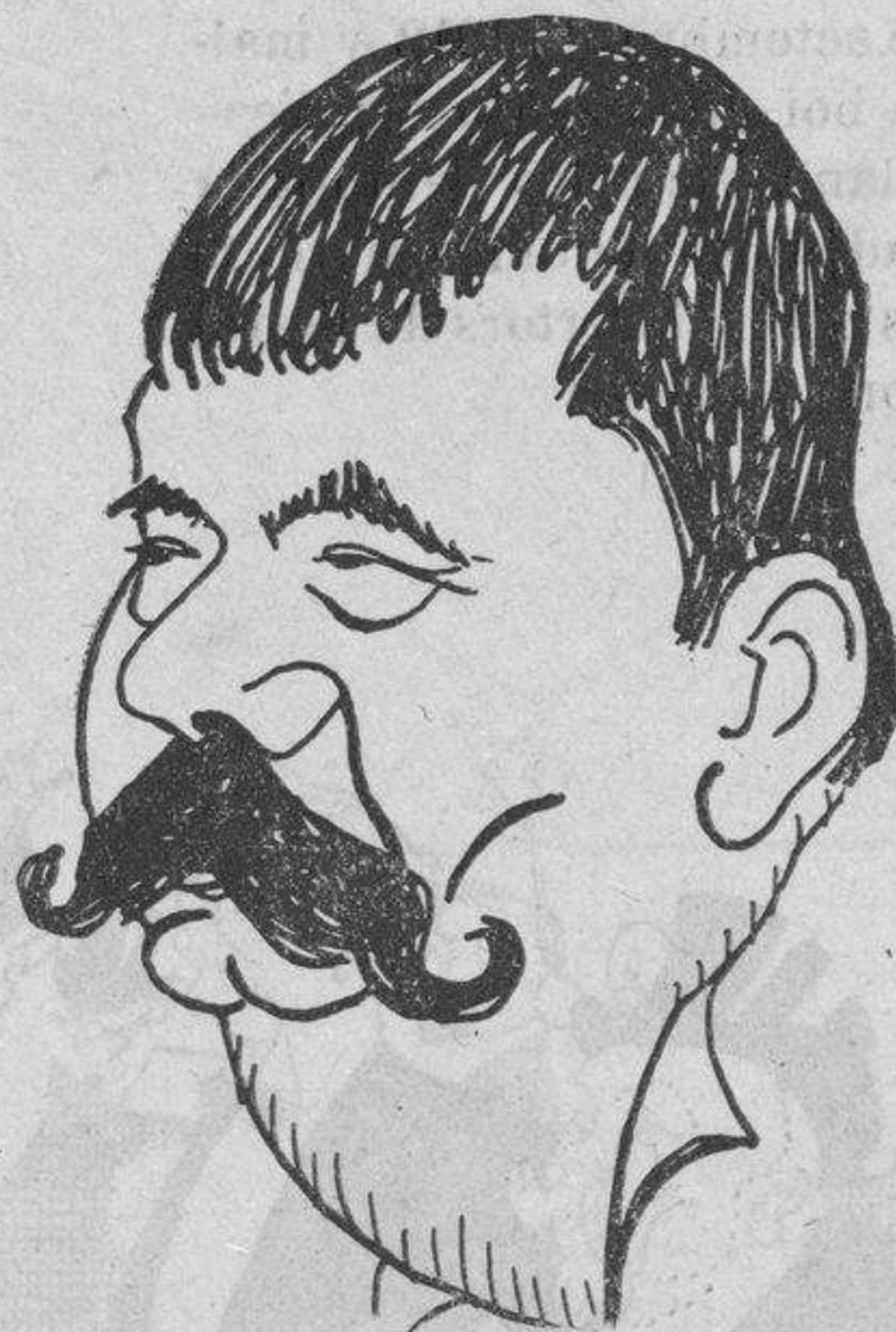
ENRIC MORERA

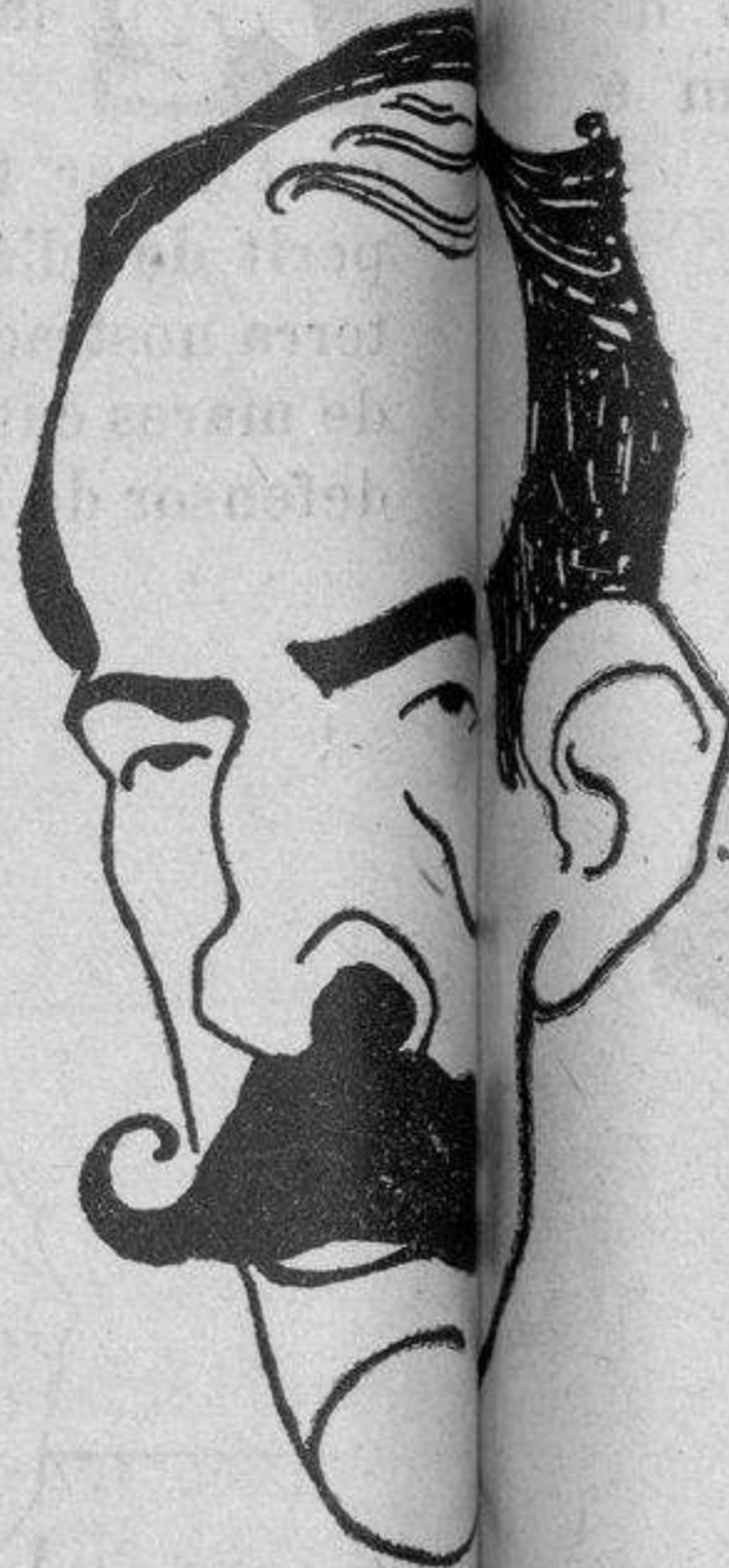
D. MARTÍ JULIÀ

LLUIS DOMENECH MONTANER

MANEL FOLGUERA DURÁN

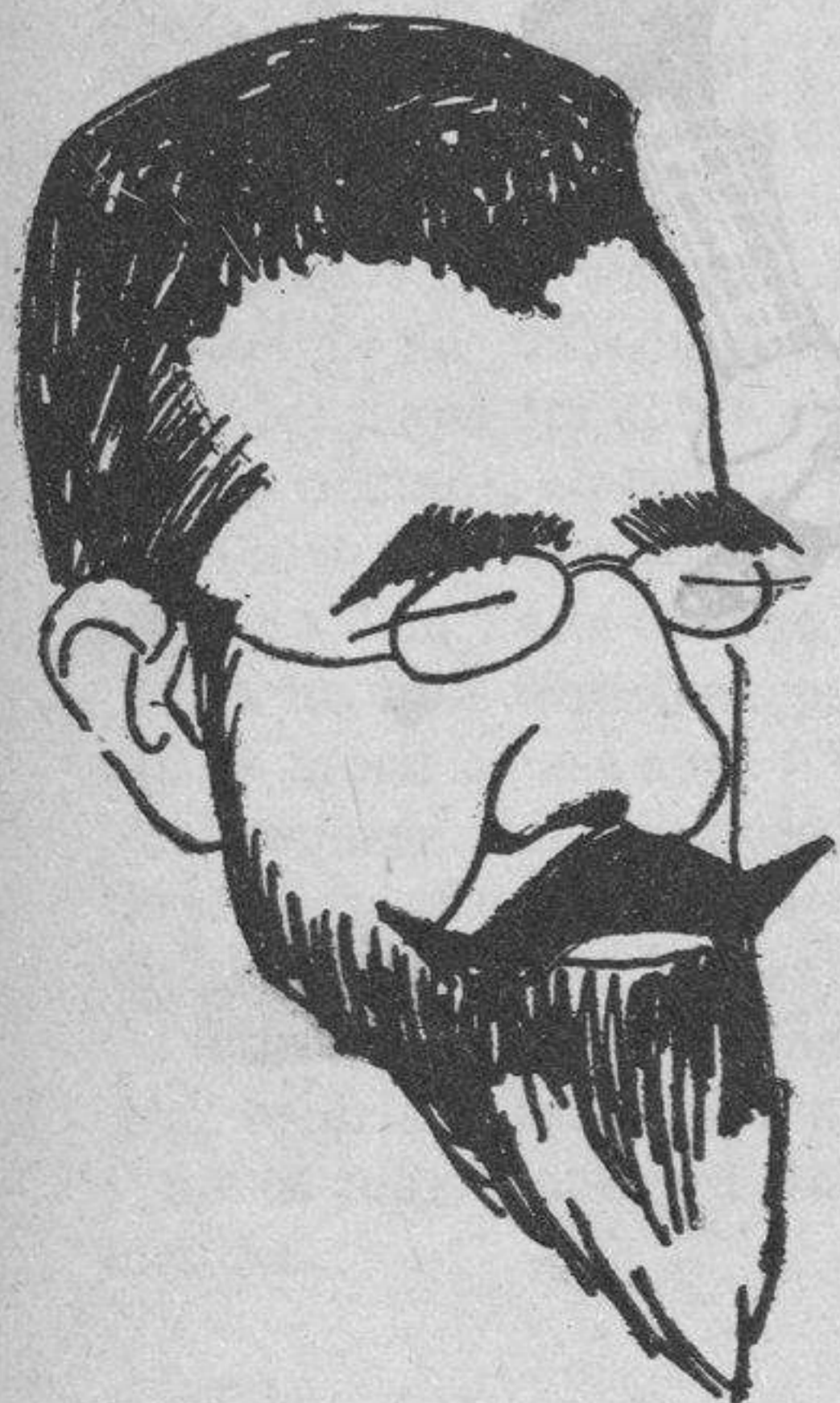
JOAQUIM LLUÍS

ALBERT RUSIÑOL

PERE COROMINAS

ANTÓN SUÑOL

IGNASI IGLESIAS

JOAQUIM RIERA

JOSEP M.ª ROCA

JAUME CARNER

L'obra nacionalista

PER millor commemorar la jornada luctuosa y heròica, ens hauríem de confessar a nosaltres mateixos la causa pregonada del nostre decaïment.

El nacionalisme no es el principi actiu y persistent de la nostra actuació. Es un element de la nostra vida contemplativa, una afirmació de la nostra idealitat romàntica, una magnífica utopia constantment evocada en el nostre somni de patriotes. Constitueix un anel que s'ha apoderat de la nostra ànima sense móurerla. Però no s'ha imposat a la nostra conducta, obligantnos a lluitar per la seva ineludible realisació en el camp de les activitats socials y en l'esfera del dret públic.

L'ideal de Catalunya ha de traduirse, pera triomfar, en programa d'acció y en estimul de la voluntat colectiva. S'ha de convertir en base ferma de les nostres aspiracions lliberadores. Deu inspirar y regir tota la nostra vida política, concordant l'autonomia nacional am l'evolució progressiva de la consciencia social, y am l'ascensió econòmica de les multituds treballadores.

Avui tenim la vana apariencia, però no la realitat feconda d'una organissació patriòtica. Ens enervem a cada moment en les manifestacions fragmentaries y epissòdiques d'una política indecisa y plena de dubtes. Ens manca una visió de conjunt de les coses a fer, de les reivindicacions que devèm sustentat, dels mètodes propicis a l'èxit de la nostra empresa.

Pera èsser nacionalista, l'obra nostra necessita rebutjar tot contacte y tota colaboració amb els elements que s'oposen a la reivindicació patriòtica; sostenir una batalla continua contre'l règim y'ls seus partits y'ls seus homes; acoblar, en una vigorosa disciplina les forces vives de la societat catalana disposades a la conquesta de l'ideal popular; patrocinar el dret social de l'obrer, l'instauració d'una poderosa democràcia, la millora cultural y cívica de les generacions joves; resultar, de fet, el campionat august de les esperances colectives, y l'expressió manifesta del general procés evolutiu.

El catalanisme encara hi es a temps de guanyar els anys qu'ha perdut en les contemplacions estèrils de la torre d'ivori y en perfumarse l'imaginació com el personatge den Shakespeare. Pot convertirse en element essencial, insubstituïble, de la civilissació de Catalunya. Està en condicions d'imposarse com a motor de la vida colectiva catalana.

EL CALVARI

Catalunya porta la seva creu...

Però si no fa això, si segueix com ara, anirà perdent tota influència en el nostre destí social, y's veurà invadit y superat per la direcció exercida en nom de l'Estat.

Si persisteix a Catalunya l'ausència de direcció col·lectiva y de política nacional, veurèm aixecarse un dia o altre en la nostra terra la política y la direcció exercida pels organismes de l'Estat. Les funcions civilisadores que nosaltres mateixos no tinguem establertes, les establirà y les arrelarà la representació del poder públic. Y si això passa, el nostre centre de gravetat no podrà trobar-se en un esperit social genuïnament nostre, sino en un altre esperit col·lectiu diferent, convertit en orgue de civilització y en forsa preponderant de l'avenir.

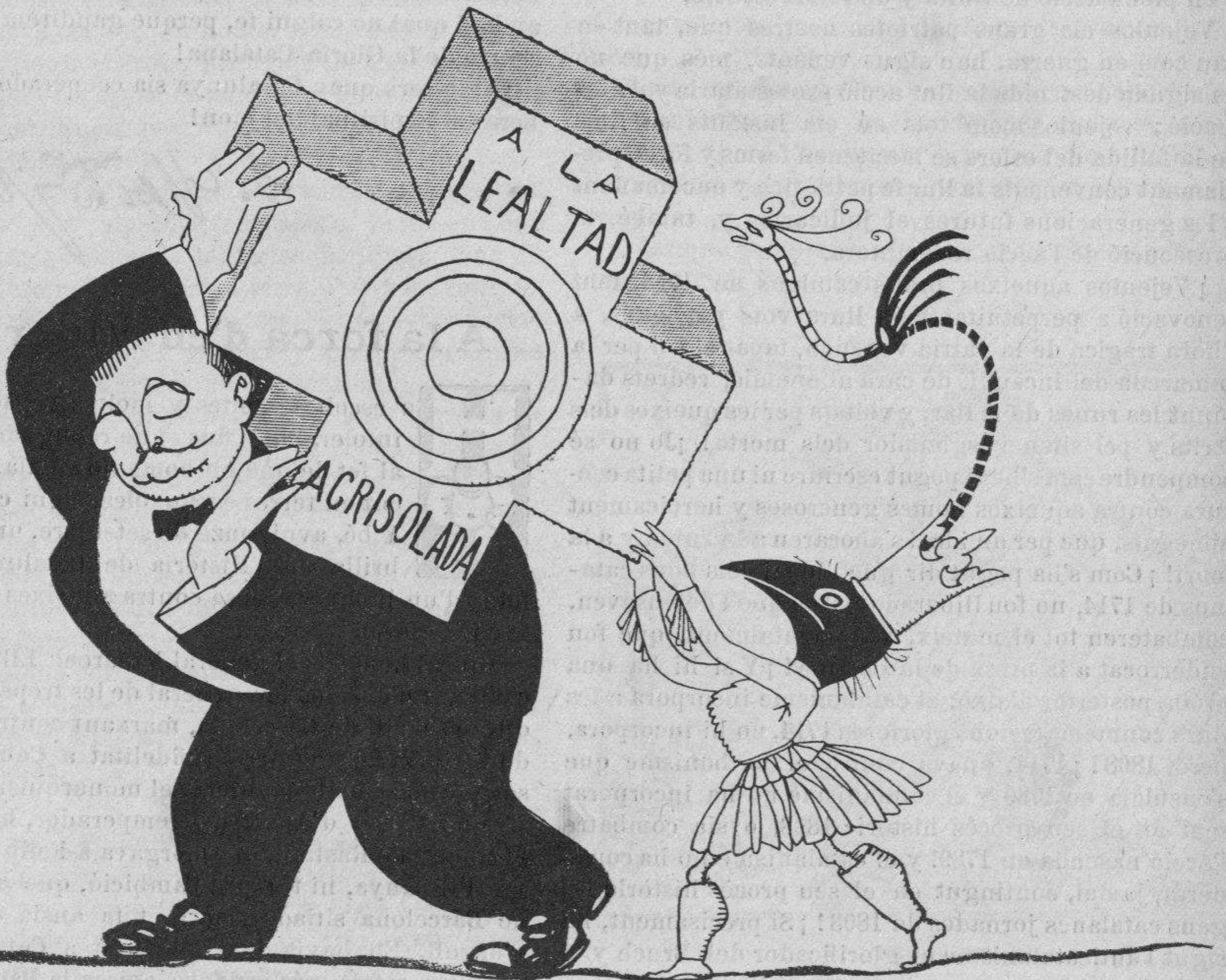
Nosaltres demanem una política nacionalista amb el convenciment de que ella pot salvar el patrimoni espiritual de Catalunya. Tenim el pressentiment y la temensa de que la direcció de Catalunya fugirà de

les nostres mans si l'exercim, com ara, en l'hora perduda del somni.

Llobi Rissach

Perdurabilitat

DE quatre centuries ensà que les reivindicacions catalanes son un problema, sempre actual, a la vida del Estat. La acció ha sigut seguida, unes vegades de violència, altres, pacífica, prò sempre, ben viventa. Una proija de lliberació, d'afirmació, ha inquietat, sense parar, la nostra vida nacional. Y malgrat tot, malgrat quatrecent anys d'anhels y de frisances,

EL CALVARI

... en lo qual els seus fills l'ajuden.

no ha sigut possible que les definitivitats de la subconsciencia nacional, ascendissin a la consciencia plena, ni tampoc aqueixa subconsciencia nacional s'esborrada y la nacionalitat ha caiguda en el amorfisme social, ni la part del nostre poble que a través de les generacions ha posseït la consciencia plena de la nostra Catalunya s'ha afadigat, descendint a estats de consciencia inferiors.

Es, certament, fet notabilíssim aquest que s'acaba de relatar. No hi han defalliments que puguin anarrear la part viva de la consciencia catalana. Realisa tota llei d'esforsos l'una centuria darrera l'altra, y per més que si tot d'una determina la generalisació de l'afirmació catalana, ben prompte la lluita infructuosa la deixa sola y verna al seu propi y parcial esforç, ni's rendeix, ni vol passar per vensuda, y manté per damunt de totes les contrarietats ben ferm el dret que defensa, de tal faisó, que les unes generacions el lliguen a les altres, vejentse en el trasmudar de l'història, que a Catalunya hi persisteix sempre, tocsuda, ferma, inmutable, incommovible, una part del poble en plena consciencia de la propria personalitat, y en plena acció de lluita y de reivindicació.

Vejeulos els grans patriotes nostres que, tant en pau com en guerra, han sigut vensuts, més que no ha siguda destruïda la llur acció protestatària y d'afirmació; vejeulos com tots en els instants sublims de la fallida del esforç se mantenen fermes y forts, proclamant convensuts la llur fe patriòtica y encomanant a les generacions futures el judicarlos y, també, la prosecució de l'acció redemptora.

¡Vejeulos aqueixos braus catalans de 1714, fent renovació a perpetuitat dels llurs vots patriòtics, a l'hora tràgica de la patria vensuda, tapat el sol per la fumareda del incendi, de cara al enemic, redrets damunt les runes de la llar, y voltats per les queixes dels ferits y pel silenci esglaiador dels morts! ¡Jo no sé compendre com s'hagi pogut escriure ni una petita censura contra aqueixos homes generosos y heroicament abnegats, que per un ideal s'abocaren a la ruina y a la mort! ¡Com s'ha pogut dir que l'ideal dels bons catalans de 1714, no fou lliberador si els que'l defensaven, combateren tot el mateix, fonamentalment, que fou enderrocat a la presa de la Bastilla! ¡Y si hi ha una prova posterior d'això: el catalanisme incorpora a les llurs commemoracions glorioses 1714, no hi incorpora, però, 1808! ¡1714, anava contra el borbonisme que s'ensulcià en 1789 y el catalanisme no ha incorporat mai an el seu procés històric 1808, o sia combatre l'acció nascuda en 1789! y el catalanisme no ha considerat, jamai, contingut en el seu procés històric les gens catalanes jornades de 1808! ¡Si precisament, ha sigut l'anticatalanisme el glorificador del Bruch y el catalanisme ben ostensiblement se n'es apartat!

¡Jo vui repetir que's pertanyent a la vera tradició catalana, tota ella lliberal, democràtica y civilisado-

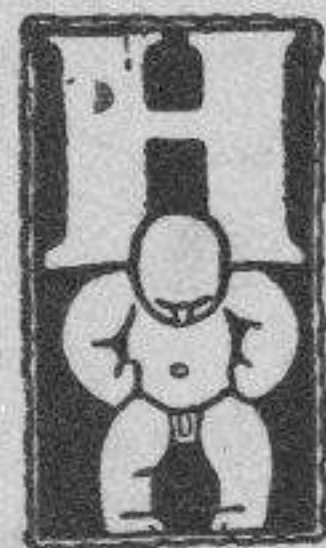
ra, l'heroisme dels Bach de Roda, dels Moragas, dels Casanova, y de tots els inmolats y de tots els lluitadors contra el d'Anjou; jo vui repetir que tots els qui en temps passats han lluitat per llibertats colectives son benemèrits precursors de les llibertats que més han transformat l'Humanitat; jo vui repetir, que aquells nostres Hèroes que han bregat per Catalunya, essencialment han tingut incorporat a l'esperit llur y en la mesura de la llur època històrica, sentiments de redempció humana que avui encare no son triomfants a l'organització social!

¡Y be, el recort d'aquells admirables patricis, cal que no s'esborri dels qui are posseeixen la consciencia catalana, y que si aquells servaren sencera la llur fe, y la llegaren a les generacions esdevenidores, de des el triomf de la tirania lliberticida, nosaltres que vivim en millors temps, malgrat febleses, desenganys, descatalinissació y manca de civiltat, que'ns envolten y ens lleven les energies y ens fan escolar el patriotisme, tenim el dever d'admirarlos y d'imitarlos an aquells Sants Patriotes, servant com ells incommovible la Fe Patriòtica, y llegantla ben encesa a les generacions futures, pera que vinga el dia venturós, amb el qual no calgui fe, perque gaudirèm de la presencia de la Gloria Catalana!

¡Això serà quan Catalunya sia cooperadora a la Soberania Espiritual del mon!

D. Martí de Sureda

A la força d'en Villarroel

Es escoltat moltes y moltes vegades el mot intolerable y fins el de repugnant, aplicats al fet de que un home no català, però nascut en terres espanyoles, sigui catalanista. Y bé, avui, onze de setembre, un nom que brilla en l'Història de Catalunya, ab la força d'un llampec, llensa contra aqueixes acusacions la seva gloria.

Aquest home es el general Villarroel. Ell no era pas català, y n'obstant fou general de les tropes catalanes durant el siti de Barcelona, marxant contra'ls soldats de Felip V, ab una heroica fidelitat a Catalunya. La seva fé no la podia mantenir el monarquisme austriac perque Carles d'Austria, ja emperador, havia firmat el tractat de Rastadt, que otorgava a Felip V. la corona d'Espanya, ni tampoc l'ambició, que a les portes de Barcelona sitiada, moria tota ansia de poder o d'orgull. Ell havia jurat fidelitat a Catalunya y la cumplia, y feia més, cridava ¡visca la Patria, y mori Felip V.! com aquells menestrals y obrers de la Coronela, am totes les seves entranyes.

En Villarroel, degué sentir, el quixotisme de la seva rassa, en contra d'ella precisament. Contra Fransa y contra Castella aixecava les seves muralles Barcelona, sense cap esperança de victòria. Anava la ciutat a morir com un cavaller, pel seu honor y per la seva llibertat, a incorporar el seu nom al de les ciutats sitiades, que mai sentiren la por — Cartago, Sagunto, Viena, Amberes — y ell, que hauria llegit el *Quixot*, y que conservaria l'ànima forta y caballeresca de aquells nobles castellans caiguts sota la ma de Carles I, el rei de ferro y de Felip II, el rei curial, posà'l seu pit darrera les quatre barres. Y mireu si aquest home s'identificà ab l'esperit català, que d'ell no s'en recorda cap d'aquells gestes y frases propies dels seus paisans. L'Historia d'Espanya es un rosari inacabable de pensaments sublims. En Villarroel passa per la de Catalunya, sense deixar cap frase. Pujava a les trinxeres, estoicament, senzillament, com un lacedemoni.

*

An a mi les recriminacions dels que'ns acusen als castellans catalanistes, me fan l'efecte d'aquelles que'ls defensors dels orgulls nobiliaris, llensaven contra'ls seus, que atacaven els sentiments o interessos de la seva classe. Un noble, tenia d'ésser sempre noble, mantenir els seus principis de classe y l'inflada vanitat de les seves executories. Si sentia o vivia popularment, queia demunt la seva vida expansiva, l'excomunió dels seus.

La classe ha desaparegut, però subsisteix la patria. Els nostres, ja no son els avantpassats, ni els que han sostingut un sistema de tonteries familiars, sino els que nasqueren en la mateixa terra. Puc triar religió, moral, teories artístiques; puc ésser anarquista encare que'l pare sigui home de lleis y comunista contra'ls antecedents burgesos de la familia; però essent castellà, fatalment, tinc de sostenir que Castella ha d'imposar llengua, costums y legislació a Catalunya. Ho puc ésser tot, tot, menys catalanista. ¿Per qué? Perque vaig contra'ls meus. No hi fa res que'ls meus siguin catòlics y jo irreligiós, que ells acceptin totes les tradicions y jo totes les revoltes. Això es admisible y garantit pel codi fonamental. Emprò que no sostingui que Catalunya te dret a ferse la llei, que les meves efusions per el vitalisme, no'm portin a oposar Catalunya a Castella, Aleshores, la patria surgeix emperadora y implacable, com un pare noble, contra un fill popular.

*

Jo estic am Catalunya, abans de sentirme català, per un sentiment de llibertat. Si Catalunya fos erma en la terra y en l'esperit, jo no'n voldria ésser de català; però com qu'es ubèrrima de fruits dels camps y de l'ànima, jo reivindico'l meu dret a substituir Cuenca per Barcelona.

Y per primera volta a endressar, home de lletres, catalanista vingut de Castella, una admiració per en Villarroel, home d'armes castellà, general de Catalunya.

Manus Aguilar

De fa dotze anys

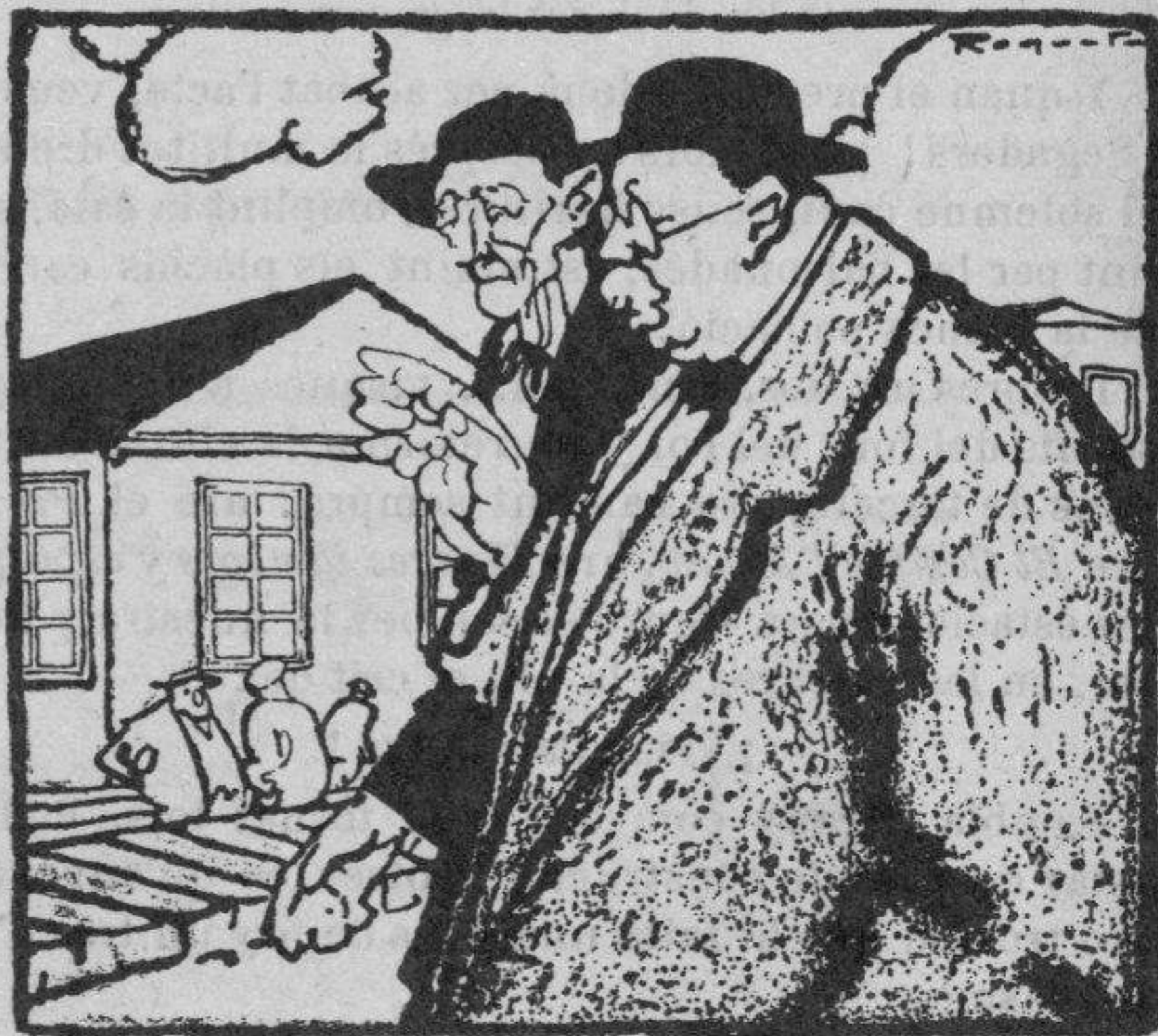

MITINGS catalanistes, organitzats per la «Unió» ne recordem molts amb la memoria clara, del qui hi era y va entusiasmarse y en tornà enrogallat, am els ulls guspirejant.

Nosaltres varem ser a Tarrassa, quan al final d'aquella memorable Assamblea s'ovacionà a l'Aldavert, l'unic acte de justícia, que per aquet lluitador infatigable (avui retut, segons ell, que no'ns ho creim) ha tingut la gent de nostra terra.

Nosaltres ens recordem, hi prenguerem part, d'aquella manifestació de les barretines, quan la inícuca proibició de *La Renaixensa* que's refugià a Reus y al Vendrell, y seguí valenta, com mai, en la seva campanya.

(¿Per què aquelles poblacions no commemoren amb una làpida el fet aquell?).

ELS PRUDENTS

— Desenganyis, Sr. Ramón, tot això de les corones, de «Els Segadors», dels mitings y altres felornies; fa tan mal a les fàbriques, com les vagues, veliaquí.

Nosaltres, en fi, d'adolescents corriem cada diumenge amb el cor batent d'entusiasme, com un rellotje boitg, les viles y viletas de Catalunya pera sentir als Permanyer, als Guimerà, als Roca, a tants y tants altres que posaven càtedra d'estimar a la patria, de coneixer els nostres devers envers ella, a sapiguer els drets que tenim, y que no revindiquem.

Una vegada anarem a Sitjes. S'inaugurava un centre catalanista, l'acte prometia ser una veritable solemnitat. Hi anarem un reguitzell de companys. Els Llongueras, el meu germà, el pobre Casagemas..... ¿què se jo? Recordo que a en Llongueras li diguerem durant molt temps « en com gruny » perque anomenava aixís als esbufecs del tren.

¡Qu'era hermosa Sitjes, aquell matí! Per tot arreu se respirava l'entusiasme. Propietaris vinguts de Vilanova y demés viles del voltant, uns joves y altres vells; americanos enriquits a Centfocs, a Santiago, a l'Habana; xamoses noies, mariners, tots se preguntaven am curiositat ¿quí es en Mallofré? ¿quí l'Al-davert?

Y després del dinar, avans del miting, ¡quines discussions en els cafès! qui'n volguer ser tothom més avensat y més ardent en el seu amor a Catalunya.

Després l'acte; una sala plena de gom a gom, d'una gentada inflamada d'entusiasme y d'amor patri; uns oradors que parlen al cor dels oients y els hi retreuen les ofenses morals, molt més sovint que les materials, sofertes per la nostra terra; que'ls prometen que mercés a l'erfors de tots:

« Catalunya comtat gran
tornarà a ser rica y plena »

però fentlos avinent al mateix temps:

« qu'are 'l rey nostre senyor
ens ha declarat la guerra ».

Y quan el president donà per acabat l'acte, veus de ¡Segadors! ¡Segadors! y després la multitud dreta y el solemne cant, sense floritures, omplint la sala, sortint per les balconades, estremint els plàcids carrers de la blanca població.

Després un, dos, cent, mil... visques a Catalunya! sortits del fons del cor y un retorn a la ciutat en vagons de tercera, pro cantant sempre: are el *Plany*, are *El Compte l'Arnau*, are *Els tres tambors* y esperant les estacions pera treure el cap per la finestra y llen-sar, en les tenebres de la nit, el crit de:

¡Visca Catalunya!

Sembla estrany com ens hem tornat tots. Podem estar en període constructiu, potser es qu'envellim, pro trovem que hi falta una mica de fe y un tròs d'entusiasme.

Ens enrecordem una mica massa del port franc y la zona neutral y una mica massa poc del Príncep de Viana y de Felip V.

RAMÓN R. BORDOY

Al peu de l'estatua

EPÍGRAMA

D'un canó y una campana
que tocava a somatent,
el metall tornat a fondre
tal vegada contemplèm.

¡Oh, Rafel de Casanova,
invictíssim Conceller!
Per la nostra recordansa
y a vostra causa fidels,
¿quin día serà'l gran día
que vostra estatua fonguèm
y 'l metall, altre vegada,
torni a èsser lo que va esser,
canó de ventre de flames,
campana de somatent?

EL GALL DE LA PASSIÓ

En Pich y en Garriga

EN la passada sessió de l'Ajuntament, se presentà una proposició demanant que la Corporació municipal s'associés a la data de l'11 de setembre, portant una corona a l'estatua den Rafel de Casanova, l'heròic conceller barceloní qui caigué ferit en defensa de la ciutat.

Per aquestes dues característiques de la commemoració, per tractarse de Barcelona y d'un conceller seu que per ella caigué ferit, semblava que la proposició havia de ser votada per unanimitat.

Però no fou així. A la Casa Gran hi ha enemics irreductibles de tot lo que signifiqi recort de les gestes catalanes y anhel de reivindicacions patries, hi ha irreconciliables enemics del catalanisme.

Y un senyor que es català y Conceller de Barcelona, en Pich y Pon s'aixecà pera demanar que 's votés l'urgència de la proposició. Rebutjada aquesta, la proposició quedava nula de fet, perque 'l dictàmen corresponent no podia venir fins passada la data en que l'homenatge devia tenir lloc.

El fàcil maquiavelisme den Pich triomfà, malgrat haverhi a l'Ajuntament una forta minoria catalanista. Perque una pila de catalanistes estiuejaven beatíficament...

Així fou rebutjada l'urgència y Barcelona, per la seva representació més lligítima y genuina, no s'associarà a la commemoració.

Votaren en contra tots els lerrouxistes y, pera vergonya de la Lliga que l'ellegí, el Sr. Garriga y Coll. ¡El Sr. Garriga y Coll a l'altura den Pic y de tots els lerrouxistes! ¡Y 'ls catalanistes de la Lliga tan resignats!

Es de suposar que quan vinguin noves eleccions, els del carrer de la Cucurulla defensaràn les seves conxorxes immorals en el nom de la Patria y del catalanisme.

Com també es de suposar que usaràn emfàticament aquestes paraules aquells que quan se las havia de defensar, estiuejaven...

Al treure de proves la plana central se'ns ha fet malbé el clixè de D. Ildefons Suñol, per lo qual, sentintho molt, ens veiem privats de publicarlo.

≡ TEATRE APOLO ≡

Avui, dimecres, vetllada teatral en commemoració de la luctuosa data de 11 de setembre de 1714, a benefici de la «Associació Benèfica Catalana» y la «Associació Protectora de l'Ensenyansa Catalana»

Representació del dramà patriòtic

UN QUEFE DE LA CORONELA

per la Sra. Baró y Srs. Capdevila, Tor, Galcerán; Bardem y Guixè, y el monòleg

MESTRE OLAGUER

pel Sr. Tor

El quintet «Renaixement» amenisarà l'acte

Localitats a 1 pta. Entrada general 0'25 ptes. Timbre a carreg del públic. Despaig de localitats a les entitats nacionalistes

SOCIETAT CATALANA D'EDICIONS

Entrega als seus subscriptors, cada semestre, tres obres bellament editades, de 300 planes
Quota mínima semestral : 5 pessetes

OBRES DEL PRIMER SEMESTRE DE 1912

Estudis de Literatura Catalana, per Manel de Montoliu, pròleg de Miquel S. Oliver.

Origen del coneixement, pel doctor R. Turró.

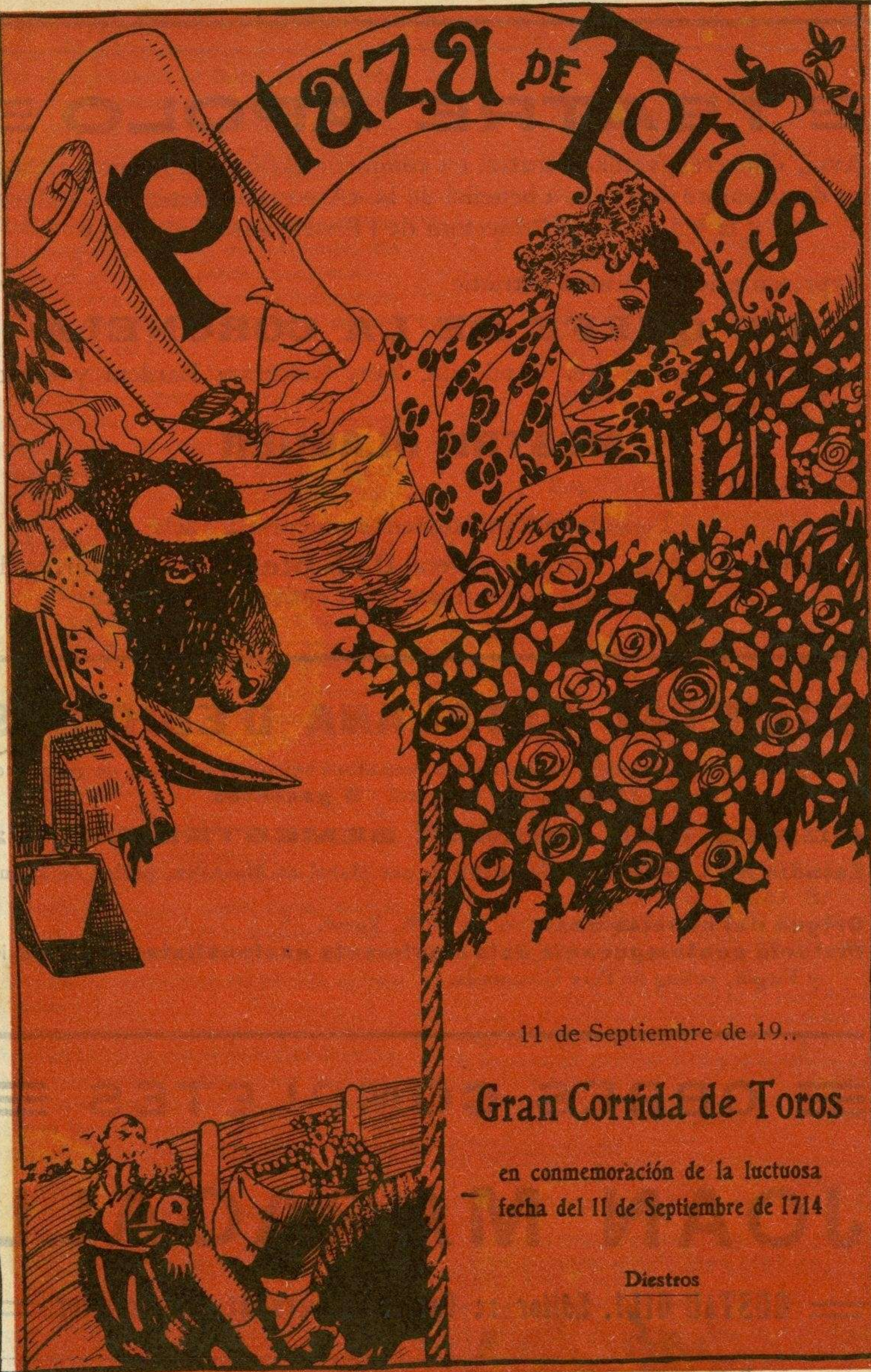
Historia contemporania dels moviments nacionalistes, per A. Rovira y Virgili, pròleg de Pere Corominas.

≡ OBRES COMPLETES ≡

DE

JOAN MARAGALL

≡ GUSTAU GILI, Editor :: Carrer Universitat, 45, interior ≡

11 de Septiembre de 19..

Gran Corrida de Toros

en conmemoración de la luctuosa
fecha del 11 de Septiembre de 1714

Diestros

Com arribaríem a commemorar l'onze de Setembre, si'ls catalanistes de cor deixessin fer a determinats senyors.